

Šifra kandidata:

Državni izpitni center

P 1 2 3 A 1 0 1 1 1

ZIMSKI IZPITNI ROK

SLOVENŠČINA

Izpitna pola 1

Razčlemba neumetnostnega besedila

Ponedeljek, 4. februar 2013 / 60 minut

Dovoljeno gradivo in pripomočki:

Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.

Kandidat dobi ocenjevalni obrazec.

Priloga z neumetnostnim besedilom je na perforiranem listu, ki ga kandidat pazljivo iztrga.

POKLICNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začinjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite oziroma vpišite svojo šifro v okvirček desno zgoraj na tej strani in na ocenjevalni obrazec.

Izpitna pola vsebuje 19 nalog. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 60. Za posamezno nalogo je število točk navedeno v izpitni poli.

Rešitve pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom in jih vpisujte v izpitno polo v za to predvideni prostor. Pišite čitljivo, vendar ne samo z velikimi tiskanimi črkami. Pri nalogah izbirnega tipa izberite samo eno rešitev, če v navodilu ni določeno drugače. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev napišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z nič (0) točkami. Pazite na slovnično in pravopisno pravilnost odgovorov.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 12 strani, od tega 2 prazni.

Priloga k izpitni poli 1

POP INTERVJU

Bližamo se temu, da ne bo mogel več vsak, ki konča akademijo, preživeti z igralsvom

Gašper Tič, igralec, tekstopisec in režiser

Besedilo: Teja Pelko

Gašper Tič je izvrsten igralec, tekstopisec in režiser. Za svoje delo je prejel številne nagrade, med drugim leta 2005 skupaj s soprogo Natašo Tič Ralijan viktorja za posebne dosežke za stvaritev Ane Lize, lika, ki je zaznamoval televizijsko oddajo Spet doma. Dvajsetega oktobra bo na odrskih deskah ljubljanskega SiTi Teatra v njegovi režiji prvič uprizorjen komični muzikal Ljubim te – spremeni se. Besedilo Joeja DiPietra je prevedel pesnik, prozaist, urednik in glasbenik Milan Dekleva. V pevskih in igralskih vlogah se bodo predstavili Simona Vodopivec Franko, ki je tudi idejni in pevski vodja, Romana Krajncan, Marjan Bunič in Danijel Malalan.

1 Zakaj ste se odločili za režijo komičnega muzikala Ljubim te – spremeni se?

Bil sem povabljen. Sam sem igralec in zanima me pot do vloge, pri meni in pri drugih, ter režiserjevo vodenje in usmerjanje igralcev na tej poti. To že dolgo raziskujem v režijah z ljubiteljskimi igralci; naj omenim samo predstavo Osp 4, uspešnico v Šentjakobskem gledališču ... Tokrat pa lahko raziskujem pot pevca do vloge in muzikal kot žanr. Ker sem igralec, se seveda trudim v proces vpeljati nekatere stvari, ki jih včasih, ko sem sam na odru, pogrešam pri režiserju.

2 Vrsto let ste tudi član igralskega ansambla Mestnega gledališča ljubljanskega, z izjemo enega leta, ki ste ga preživeli v koprskem gledališču. Kako to, da ste se vrnili v Ljubljano?

MGL in ljudje v njem me najbolj izpolnjujejo. Ljubim to gledališče in obožujem Staro Ljubljano.

3 Z likom Ane Lize, ki sta ga za nedeljsko oddajo Maria Galuniča Spet doma pred leti ustvarila skupaj s soprogo Natašo, še vedno nastopata na različnih prireditvah. V čem je skrivnost priljubljenosti simpatične blondinke?

O tem si ne bi upal soditi. Ano Lizo sva ustvarjala temeljito in profesionalno kot druge vloge, povezala sva pomen scenarija in izvedbe ter se trudila po najboljših močeh. Gledalci so jo vzljubili in je niso pozabili. Ob njej se smejejo in zabavajo, prepoznajo se v samoironiji, otožnosti, osamljenosti, pogledih na življenje in politiko. Hvaležna sva za to in Ana Liza živi dalje. Iskreno mislim, da je Nataša najbolj nadarjena in karizmatična komedijantka našega prostora.

4 Kako gledate na igralsko sceno v Sloveniji?

Cenim poštene in iskrene ustvarjalce, ki imajo talent in znanje. Največ takih nastopa v gledališčih.

5 Vam je kdaj žal, da ste zašli v igralske vode?

Ne, ni mi žal; pravzaprav sploh nisem zašel, ampak sem si to želel, doštudiral in temu prilagodil življenje. Marsikdo pa zaide ... Sreča je opravljati poklic, ki ga ljubiš. To pomembno spoznanje se trudim predati tudi otrokoma.

6 Imajo mladi igralci po vašem mnenju dovolj priložnosti za nastopanje in uveljavitev?

Če gledamo s stališča igralca, seveda ni nikoli preveč priložnosti. Dejstvo je tudi, da vedno težje dobijo daljše angažmaje, službe, prav tako pa niso rožnati niti načrti politike s kulturo. Bližamo se temu, da ne bo mogel več vsak, ki konča akademijo, preživeti z igralsvom.

(Prirejeno po: Dobro jutro, 16. 10. 2010.)

Prazna stran

Pozorno preberite izhodiščno besedilo in rešite naloge.

1. Dopolnite povedi s podatki o izhodiščnem besedilu, tako da odgovorite na vprašanja pod črtami.

V pogovoru, ki je bil objavljen _____ v časopisu
(Kdaj?)

_____, sta sodelovala _____
(Katerem?) (Kdo?)

kot vprašani (intervjuvanec) in Teja Pelko kot _____
(V kateri vlogi?)

Njena odločitev za tega sogovorca je neposredno povezana _____

(S čim?)

(3 točke)

2. V izhodiščnem besedilu je več naslovov. Določite vsakega od njih in ugotovite, kateri med njimi poimenuje tudi temo izhodiščnega besedila.

A Določite naslove, tako da na črtice pred njimi napišete ustrezne številke iz desnega stolpca.

_____ Pop intervju	1	naslov izhodiščnega besedila
_____ Bližamo se temu, da ne bo mogel več vsak, ki konča akademijo, preživeti z igrilstvom	2	naslov muzikala
_____ Gašper Tič, igralec, tekstopisec in režiser	3	naslov televizijske oddaje
_____ Ljubim te – spremeni se	4	podnaslov izhodiščnega besedila
_____ Osp 4	5	naslov rubrike
_____ Spet doma	6	naslov gledališke predstave

B Kateri od navedenih naslovov poimenuje tudi temo besedila? Napišite ga na črto.

(3 točke)

3. Obkrožite DA, če so trditve o Gašperju Tiču v skladu z vsebino izhodiščnega besedila, ali NE, če niso.

Gašper Tič

je leta 2005 prejel viktorja za predstavo Osp 4.	DA	NE
se z igrilstvom ukvarja ljubiteljsko.	DA	NE
je eno leto ustvarjal v koprskem gledališču.	DA	NE
sodeluje tudi s Šentjakobskim gledališčem.	DA	NE

(2 točki)

4. Dopolnite besedilo s podatki o muzikalu Ljubim te – spremeni se.

Muzikal Ljubim te – spremeni se je bil na Slovenskem prvič uprizorjen _____
(Kdaj: dan, mesec, leto?)

v _____
(V katerem gledališču?) . Besedilo Joeja DiPietra je

prevedel _____
(Kdo?) . Predstavo je režiral _____
(Kdo?) .

V muzikalu nastopajo: _____,
(Kdo?) _____,

_____ in _____.

(3 točke)

5. S pomočjo podatkov v izhodiščnem besedilu napišite, kdo je Ana Liza, in navedite tri razloge za njeno priljubljenost.

A Ana Liza je _____.

B Razlogi za njeno priljubljenost:

(2 točki)

6. Besedilu je priložena fotografija intervjuvanca. Pojasnite njeno vlogo, tako da rešite nalogi.

A Napišite tri podatke o zunanosti Gašperja Tiča.

B Poimenujte besedilno vrsto, ki bi jo lahko napisali, če bi imeli pred seboj samo fotografijo. Podčrtajte ustrezno možnost.

pripoved o življenju/opis osebe/življenjepis/predstavitve osebe

(2 točki)

7. S katerim prevladujočim namenom je sporočevalka tvorila izhodiščno besedilo? Obkrožite črko pred ustreznim odgovorom.

Sporočevalka je besedilo napisala predvsem zato,

- a) da bi naslovniku predstavila življenjsko pot Gašperja Tiča.
- b) da bi naslovnika prepričala, da naj se začne zanimati za gledališko ustvarjanje Gašperja Tiča.
- c) da bi naslovnika seznanila z delovanjem Mestnega gledališča ljubljanskega.
- č) da bi naslovniku predstavila delo Gašperja Tiča.
- d) da bi naslovnika povabila na premiero muzikala Gašperja Tiča Ljubim te – spremeni se.

(1 točka)

8. Poimenujte značilnosti besedilne vrste, tako da podčrtate ustrezne možnosti ob poševnicah.

Izhodiščno besedilo je osebno/tematski intervju, saj je Gašper Tič govoril predvsem o sebi/o gledališkem ustvarjanju. Intervju je raziskovalni/pogajalni/prepričevalni pogovor.

(2 točki)

9. Še enkrat preberite peto pogovorno menjavo in rešite nalogi.

- A Podčrtani del povedi nadomestite s slogovno nezaznamovanim izrazom in vprašalno poved na novo napišite.

Vam je kdaj žal, da ste zašli v igralske vode?

- B S katero slogovno nezaznamovano povedjo bi lahko nadomestili poved *Marsikdo pa zaide ...?* Obkrožite ustrezno črko.

- a) Marsikdo pa spregleda smerokaz in zgreši pot.
- b) Marsikdo pa brez pravega premisleka izbere poklic.
- c) Marsikdo pa ne sprejema vrednot družbe.

(3 točke)

10. Sporočevalka je uporabila besedo *tekstopisec*. Ugotovite, v katero vrsto tvorjenk spada, tako da podčrtate ustrezno možnost. Napišite skladenjsko podstavo, iz katere je tvorjena.

Beseda *tekstopisec* je sestavljenka/zloženka/sklop.

Skladenjska podstava: _____

(2 točki)

11. Preberite slovarski sestavek in rešite naloge.

lik¹ -a m (i) **1.** oseba kot literarna, dramska upodobitev: podati življenjsko pristen lik; igralec je ustvaril prepričljiv lik te zgodovinske osebe; filmski, igralski, odrski liki; to je najlepši ženski lik v njegovih romanih; liki v tragediji; ekspr. Shakespeara galerija človeških likov / dramski lik // s prilastkom oseba kot nosilec kake lastnosti: igralec je dobro podal lik gizdalina; junaški lik iz naše revolucije; lik borca in heroja / z oslavljenim pomenom vzgajati socialistični lik človeka **2.** knjiž., navadno s prilastkom likovno upodobljen predmet ali živo bitje, kip, podoba: lesen lik sejalca; lik zveri; lik iz kamna; lik na kovancu; znamke s pesnikovim likom; pren. duhovni lik pesnika • knjiž. njen lik mu je vedno

pred očmi obraz, podoba, postava **3.** kar je likovno upodobljeno sploh: risati po pesku nekakšne like; okrasni liki na ploskvi **4.** geom. tvorba, sestavljena iz točk, premic in ravnin: izračunati ploščino lika / enakokotni lik; ploskovni, prostorski lik; podobni, skladni liki; raznostranični lik / geometrijski lik **5.** igr. obrazec, razdeljen v kvadrate, v katere se vnašajo določene rešitve: vpisati besedo, črko v lik / magični lik pri katerem se iste besede ponovijo vodoravno in navpično tako, da se križajo ♦ šport. lik kar nastane ob spremembi smeri na smučeh; skupina med seboj povezanih elementov umetnostnega drsanja; obvezni liki liki umetnostnega drsanja, ki so glede na težavnost, izvajanje in število ponovitev natančno predpisani

A V katerem slovarskem pomenu je uporabljena beseda *lik* v izhodiščnem besedilu? Številko ustreznega pomena zapišite na črto.

B Obkrožite DA, če je trditev o besedi *lik* pravilna, ali NE, če ni.

Beseda *lik*

spada med samostalniške besede.	DA	NE
je enopomenka.	DA	NE
ima v rodilniku dva zloga.	DA	NE
je v izhodiščnem besedilu uporabljena kot slogovno zaznamovana.	DA	NE

C Napišite poved, v kateri boste uporabili besedo *lik* kot športni termin.

(5 točk)

12. Tvorite samostalnik, glagol in pridevnik, ki pripadajo isti besedni družini kot samostalnik v levem stolpcu.

	Samostalnik	Glagol	Pridevnik
nagrada			
igralec			
življenje			

(3 točke)

13. Sogovorca sta v besedilu uporabila več strokovnih izrazov. Preberite jih in rešite naloge.

scenarij, angažma, akademija, režija, žanr, ansambel, komedijantka

- A V katerem pomenskem razmerju so navedene besede? Podčrtajte ustrezno možnost.

Besede so iz iste besedne družine/iz istega tematskega polja/
v sopomenskem razmerju.

- B V katero skupino besed spadajo navedeni strokovni izrazi glede na stopnjo prevzetosti? Podčrtajte ustrezno možnost in svojo izbiro utemeljite, tako da napišete, kaj je značilno za to skupino prevzetih besed. Tvorite poved.

Glede na stopnjo prevzetosti uvrščamo te besede med s posojenke/tujke/citatne besede.

Utemeljitev:

- C Zakaj sporočevalka navedenih besed v besedilu ni zamenjala z domačimi izrazi? Obkrožite črki pred ustreznima odgovoroma.

- a) Ker gre za splošno znane in uveljavljene strokovne izraze.
b) Ker za navedene strokovne izraze večinoma nimamo slovenskih ustreznic.
c) Ker je za besedila, namenjena širši javnosti, značilna raba prevzetih besed.
č) Ker je zaradi rabe prevzetih besed besedilo bolj privlačno.
d) Ker prevzetih besed načeloma ne slovenimo.

(5 točk)

14. Določite besedno vrsto in podvrsto podčrtanih besed ter njihovo stavčnočlensko vlogo. Dopolnite poved in podčrtajte ustrezno možnost.

Dvajsetega oktobra pa bo na odrskih deskah ljubljanskega SiTi Teatra v njegovi režiji prvič uprizorjen komični muzikal *Ljubim te – spremeni se*.

Podčrtane besede so kot besedna vrsta _____, kot besedna podvrsta pa je beseda *komični* _____, beseda *dvajsetega* _____ in beseda *njegovi* _____.

V stavku imajo vlogo levega prilastka/povedkovega določila/prislovnega določila/desnega prilastka.

(3 točke)

15. Preberite začetka dveh odgovorov Gašperja Tiča in podčrtanima besedama določite besedno vrsto. Podčrtajte pravilni možnosti ob poševnicah.

Če gledamo s stališča igralca, seveda ni nikoli preveč priložnosti.

Ne, ni mi žal.

Podčrtani besedi spadata med pregibne/nepregibne besedne vrste, in sicer sta medmeta/prislova/členka/predloga/veznika.

(1 točka)

16. Dopolnite besedilo, tako da besede in besedne zveze v oklepajih uporabite v pravilni obliki.

Pred _____ (dva dni) je bila tiskovna konferenca, na kateri so razpravljali o _____ (uprizoritev) najnovejšega muzikala. Novinar se je pogovarjal z _____ (igralec Gašper Tič) in s _____ (komedijantka Nataša Tič Ralijan) ter s _____ (televizijski voditelj Mario Galunič). S _____ (priljubljene medijske osebnosti) je pripravil zanimiv intervju.

(3 točke)

17. Poimenujte vrsto podčrtanega odvisnika v spodnji povedi in nato dvostavčno poved strnite v enostavčno.

Cenim poštene in iskrene ustvarjalce, ki imajo talent in znanje.

Vrsta odvisnika: _____

Enostavčna poved: _____

(3 točke)

18. Smiselno povežite spodnji enostavčni povedi v dvostavčno poved, tako da tvorite posledično priredje.

MGL in ljudje v njem me najbolj izpolnjujejo. Ljubim to gledališče.

Posledično priredje:

(2 točki)

19. Zamislite si, da ste Jana/Janez Pevec, članica/član gledališkega krožka na Srednji zdravstveni šoli (Poljanska 61, 1000 Ljubljana). Redno pripravljate srečanja, na katerih se predstavljajo znani slovenski gledališki ustvarjalci. Za tokratni nastop ste se že dogovorili z Gašperjem Tičem (MGL, Čopova ulica 14, 1000 Ljubljana). Napišite mu še **uradno vabilo** in v njem predlagajte tudi vsebino srečanja. Pomagajte si z izhodiščnim besedilom; druge potrebne podatke si izmislite.

(12 točk)

Prazna stran